

THE ROLE OF ECHOCARDIOGRAPHY IN PATIENTS WITH CARDIOVASCULAR PATHOLOGY AGAINST THE BACKGROUND OF INCREASED INTRA-ABDOMINAL PRESSURE

F. F. Azizova

*Military Medical Academy of the Armed Forces of the Republic of Uzbekistan
Uzbekistan*

M. G. Mukhamedova

*Military Medical Academy of the Armed Forces of the Republic of Uzbekistan
Uzbekistan*

ABOUT ARTICLE

Key words: abdominal cavity, cardiovascular pathology, echocardiography.

Abstract: This article discusses the role of echocardiography in patients with cardiovascular pathology on the background of increased intra-abdominal pressure.

Received: 24.10.24

Accepted: 26.10.24

Published: 28.10.24

QORIN BO'SHLIG'I BOSIMI ORTISHI FONIDA YURAK-QON TOMIR PATOLOGIYASI BO'LGAN BEMORLARDA EXOKARDIYOGRAFIYANING ROLI

F. F. Azizova

*O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari Harbiy tibbiyot akademiyasi
O'zbekiston*

M. G. Muhamedova

*O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari Harbiy tibbiyot akademiyasi
O'zbekiston*

МАҚОЛА ХАҚИДА

Kalit so'zlar: qorin bo'shlig'i, yurak-qon tomir patologiyasi, exokardiyografiya.

Annotatsiya: Ushbu maqolada qorin bo'shlig'i bosimi ortishi fonida yurak-qon tomir patologiyasi bo'lgan bemorlarda exokardiyografiyaning roli muhokama qilinadi.

РОЛЬ ЭХОКАРДИОГРАФИИ У БОЛЬНЫХ С СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ ПАТОЛОГИЕЙ НА ФОНЕ ПОВЫШЕНИЯ ВНУТРИБРЮШНОГО ДАВЛЕНИЯ

Ф. Ф. Азизова

*Военно-медицинская академия Вооруженных Сил Республики Узбекистан
Узбекистан*

М. Г. Мухамедова*Военно-медицинская академия Вооруженных Сил Республики Узбекистан
Узбекистан***О СТАТЬЕ**

Ключевые слова: брюшная полость, сердечно-сосудистая патология, эхокардиография.

Аннотация: В данной статье рассматривается роль эхокардиографии у больных с сердечно-сосудистой патологией на фоне повышения внутрибрюшного давления.

Kirish

Operatsiyadan keyingi yurak gemodinamik buzilishlari va oʻtkir koronar hodisalar (OʻKH) qorin boʻshligʻida jarrohlik amaliyotini oʻtkazgan va jarohatlari boʻlgan bemorlarda, ayniqsa qorin boʻshligʻi gipertenziyasi (QBG) sharoitida jiddiy asoratlar keltirib chiqaradi. Bunday buzilishlarni oʻz vaqtida tashxislash ogʻir oqibatlarining oldini olishda muhim rol oʻynaydi. Yurak-qon tomir kasalliklarini erta tashxislashning asosiy vositalaridan biri bu invaziv boʻlmagan tadqiqot — yurakdagi funksional va strukturaviy oʻzgarishlarni baholash, shuningdek, miokard ishemiyasining dastlabki bosqichlarida belgilarini aniqlash imkonini beruvchi exokardiyografiya (ExoCG).

Ushbu tadqiqotning maqsadi QBG bilan asoratlangan shoshilinch qorin boʻshligʻi patologiyasi boʻlgan bemorlarda yurak gemodinamikasi buzilishlarining erta (perioperativ) diagnostikasida va oʻtkir koronar hodisalarining rivojlanishida exokardiyografiyaning roli va oʻrnini baholashdan iborat.

Materiallar va tadqiqot usullari. Tadqiqot shoshilinch jarrohlik va qorin travmasi boʻlgan 364 bemorda oʻtkazildi, ular QBG mavjudligiga qarab ikki guruhga boʻlingan. Asosiy guruh (AG) 163 bemor (44,8%) qorin boʻshligʻi gipertenziya QBG — (QBG +), bu guruh A kichik guruhida — yurak patologiyasi bilan birga QBG + bilan bemorlar 94 bemor (bemorlarning 57,7% AG), kichik guruh B — 69 (42,3%) yurak patologiyasiz (2.3-jadval). Taqqoslash guruhi (TG) normal QBG (QBG -) boʻlgan 201 bemordan (bemorlarning umumiy sonining 55,2%) tashkil topgan. A TG kichik guruhi QBG bilan ogʻrigan bemorlardan iborat — 86 bemor (TG bemorlar sonining 42,8%), B TG kichik guruhi — yurak patologiyasi boʻlmagan 115 bemor (57,2%) (1-jadval).

1-jadval.

Bemorlarni guruhlar va kichik guruhlar boʻyicha taqsimlash

Guruhlar Boʻyicha	Kichik guruh, YP bilan kasallangan bemorlar		Kichik guruhda YP boʻlmagan bemorlar		jami	
	n	%	N	%	n	%
AG — asosiy guruh, QBB kuchaygan bemorlar	94	57,7%	69	42,3%	163	44,8%
TG taqqoslash guruhi, QBBsiz bemorlar	86	42,8%	115	57,2%	201	55,2%

Eslatma: QBB — qorin bo'shlig'i bosimi; YP — yurak patologiyasi.

ExKG tadqiqotlari barcha bemorlarda yurak faoliyatining asosiy parametrlarini baholash uchun o'tkazildi, masalan, chap qorincha ejeksiyon fraksiyasi (LVEF), sistolik va diastolik yurak funksiyasi va mintaqaviy miokard kontraktilyasining buzilishi. Natijalar statistik qayta ishlandi.

Tadqiqot natijalari. Natijalar shuni ko'rsatdiki, QBG + bo'lgan bemorlarda yurak disfunktsiyasi, ayniqsa A AG kichik guruhida (birgalikda yurak-qon tomir patologiyasi bilan) bo'lish ehtimoli ko'proq. A-AG kichik guruhida o'rtacha LVEF $45 \pm 8\%$ ni tashkil etdi, bu sistolik funksiyaning o'rtacha pasayishini ko'rsatadi. B-AG kichik guruhida LVEF $50 \pm 7\%$ ni tashkil etdi, bu kamroq jiddiy buzilishlarni ko'rsatadi. Taqqoslash guruhida LVEF normal chegaralar ichida edi, ayniqsa V-TG kichik guruhida ($55 \pm 6\%$) (2-jadval).

2-jadval.

Yurak gemodinamikasining ko'rsatkichlari va kichik guruhlarda O'KS kasalligi

Kichik guruh	LV ejeksiyon fraksiyasi (%) $M \pm \sigma$	Diastolik disfunktsiya (%) $M \pm \sigma$	O'KS chastotasi (%) $M \pm \sigma$
A AG kichik guruhi	45 ± 8	62 ± 10	28 ± 5
B AG kichik guruhi	50 ± 7	35 ± 7	9 ± 3
A TG kichik guruhi	52 ± 6	29 ± 8	15 ± 4
B TG kichik guruhi	55 ± 6	20 ± 6	7 ± 2

A AG kichik guruhidagi bemorlarning 62 foizida diastolik funksiya buzilishi aniqlangan, bu boshqa kichik guruhlarining ko'rsatkichlaridan sezilarli darajada oshiq, bu ko'rsatkich B AG kichik guruhida 35% va A TG kichik guruhida 29% ni tashkil etdi.

Exokardiyografiyaning asosiy afzalliklaridan biri miyokard infarkti yoki beqaror angina prekursorlari bo'lishi mumkin bo'lgan ishemik o'zgarishlarni erta aniqlash qobiliyatidir. QBG + bilan og'riq bemorlarda miokard ishemiyasi belgilari, masalan, mintaqaviy kontraktillikning pasayishi va gipokineziya belgilari ko'proq qayd etilgan.

A-AG kichik guruhida bemorlarning 42% da ishemiya belgilari aniqlangan. B-AG kichik guruhida bemorlarning 18% da ishemik o'zgarishlar kuzatilgan. A-TG kichik guruhida ishemiya belgilari bemorlarning 22 foizida aniqlangan, bu asosiy guruhga qaraganda kamroq.

ExoKG nafaqat ishemiyaning dastlabki belgilarini aniqlashga, balki O'KS rivojlanish xavfini baholashga ham imkon berdi. QBG + bilan og'riq bemorlarda o'tkir koronar hodisalar sezilarli darajada tez-tez qayd etilgan, ayniqsa A AG kichik guruhida, bu yurak-qon tomir patologiyasining mavjudligi va QBB oshishining miyokardga salbiy ta'siri bilan bog'liq.

A-AG kichik guruhida O'KS bilan kasallanish 28% ni tashkil etdi, bu boshqa kichik guruhlariga nisbatan sezilarli darajada yuqori. V-AG kichik guruhida O'KS 9% hollarda qayd etilgan. A-TG kichik guruhida: O'KS bemorlarning 15% da kuzatilgan.

Shunday qilib, exokardiyografiya QBG bilan asoratlangan qorin bo'shlig'i patologiyasi bo'lgan bemorlarda yurak gemodinamik buzilishlari va ishemik o'zgarishlarni erta aniqlash uchun

muhim diagnostika vositasidir. QBG+ bilan ogʻrigan bemorlarda yurak-qon tomir asoratlari rivojlanish xavfi yuqori, ayniqsa birga keladigan patologiya mavjud boʻlganda. Bunday bemorlarda yurak faoliyatida sezilarli oʻzgarishlar, shu jumladan sistolik va diastolik funksiyalarning pasayishi, shuningdek, OʻKS bilan kasallanishning koʻpayishi kuzatiladi.

Xulosa

1. Tadqiqot natijalari shoshilinch jarrohlik holatlari va qorin boʻshligʻi jarohatlari boʻlgan bemorlarda yurak gemodinamikasi buzilishi va ishemik oʻzgarishlarni tashxislash uchun invaziv boʻlmagan usul sifatida exokardiyografiyadan foydalanish muhimligini taʼkidlaydi.

2. Ushbu buzilishlarni erta aniqlash davolanishni oʻz vaqtida sozlash va oʻtkir koronar hodisalar xavfini kamaytirish imkonini beradi, bu ayniqsa qorin boʻshligʻi gipertenziyasi boʻlgan bemorlarda muhimdir. Bunday bemorlarni davolashda kompleks yondashuvda exokardiyografiya asosiy oʻrinni egallashi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Nagueh, S. F. va boshqalar. (2009). “Chap qorincha diastolik funktsiyasini exokardiyografi orqali baholash boʻyicha tavsiyalar”. Evropa exokardiyografi jurnali, 10 (2), 165-193.

2. Lang, R. M. va boshqalar. (2015). “Kattalarda exokardiyografi orqali yurak kamerasini aniqlash boʻyicha tavsiyalar: Amerika Exokardiyografi Jamiyatining yangilanishi”. Amerika Exokardiyografi Jamiyati jurnali, 28(1), 1-39.

3. Malbrain, M. L. N. G. va boshqalar. (2014). “Qorin boʻshligʻi bosimi ortishining miyokard funktsiyasiga oʻtkir taʼsiri: tizimli koʻrib chiqish”. Acta Clinica Belgica, 69(4), 232–240.

4. De Backer, D. va boshqalar. (2007). “Exokardiyografiyaning gemodinamik monitoringdagi oʻrni”. Intensiv terapiya, 33 (4), 639-646.

5. Lixtenshteyn, D. A. va Mezier, G. A. (2008). “Oʻtkir nafas etishmovchiligi tashxisida oʻpka ultratovush tekshiruvining ahamiyati: BLUE protokoli”. Koʻkrak qafasi, 134 (1), 117-125.